KONTROLLIAKT

10. september 2001 nr 12-6/002

Kultuuriministeeriumi teatripoliitika planeerimine ja eelarvestamine

Koostaja:

Kristjan Paas
auditi juht

Tallinn
2001

Sisukord

SISUKORD 1

ÜLEVAADE AUDITI TULEMUSTEST 2

1. SISSEJUHATUS 4

1.1. AUDITEERITAVA VALDKONNA LÜHIÜLEVAADE 4
1.2. AUDITI RAAMISTIK 5

2. TEATRIPOLIITIKA PLANEERIMINE 8

3. TEATRIPOLIITIKA EELARVESTAMINE 12

4. ÜLEVAADE TEATRITE TEGEVUSTEST 18

4.1. TEATER KUI KULTUURIASUTUS 18
4.2. TEATER KUI MAJANDUSASUTUS 23
4.3. TEATER KUI TÖÖANDJA 28

LISA 1. TEATRITE INVESTEERIMISVAJADUSED (TUHANDETES KROONIDES), 2001-2004 33

LISA 2. TELLITUD KÜLASTAJATE ARV JA TEGELIK KÜLASTAJATE ARV (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2001 34

LISA 3. MAAELANIKEST KÜLASTAJAD (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2001 35

LISA 4. LASTEETENDUSTE KÜLASTAJAD (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2001 36

LISA 5. KÜLASTAJATE ARV RIIGITEATRITES, TALLINNA LINNATEATRIS, RAHVUSOOPER "ESTONIAS" JA VÄIKE- JA ERATEATRITES (TUHANDETES), 1998-2000 37

LISA 6. ETENDUSTE ARV, 1998-2000 38

LISA 7. UUSETENDUSTE ARV, 1998-2000 39

LISA 8. TEATRITE TULUD (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2000 40

LISA 9. RIIKLIK TOETUS ÜHE TÖÖTAJA KOHTA (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2000 46

LISA 10. RIIKLIK TOETUS UUSETENDUSE KOHTA (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2000 47

LISA 11. RIIKLIK TOETUS ETENDUSE KOHTA (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2000 48

LISA 12. TEATRITE KULUD (TUHANDETES KROONIDES), 1998-2000 49

LISA 13. TEATRITE PERSONAL, 1998-2000 51

LISA 14. KÜLASTAJAID ÜHE TÖÖTAJA KOHTA, 1998-2000 58

Ülevaade auditi tulemustest

Riigikontrolli tulemusauditi osakond auditeeris teatripoliitika planeerimist ja eelarvestamist Kultuuriministeeriumis 1998-2000. aastal, osaliselt vaadati ka 2001. aasta eelarve koostamist.

Sellise teema valikuks oli mitu põhjust.
Esiteks puudutab audit märkimisväärseid rahavoogusid, mis moodustavad ligi 15% Kultuuriministeeriumi eelarvest.

Teiseks aitavad auditi käigus tehtud tähelepanekud korrastada planeerimise ja eelarvestamise korraldust Kultuuriministeeriumis ning muuta teatrite rahastamine kõigi teatripoliitikaga seotud osapoolte jaoks läbipaistvamaks.

Auditi eesmärgiks on anda ülevaade teatripoliitika planeerimisest, rahastamisest ja tulemustest ning hinnata teatripoliitika rahastamise eesmärgipärasust ning selle tegevuskavade ja strateegiliste arengukavade põhisust.

Auditi tulemusena jõudis Riigikontroll seisukohale, et Kultuuriministeeriumil puudub selge ettekujutus Eesti teatrisüsteemi arendamisest ning teatrite rahastamise korraldus ei ole piisavalt läbipaistev, sest:

- Kultuuriministeeriumi poolt välja töötatud arengukava ja tegevuskavad on üldsõnalised ega sätesta terviklikku ülevaadet teatrite arengust. Neis on toodud küll üksikuid konkreetseid eesmärke, kuid puudub terviklik lähenemine teatrisüsteemi arengule.
- Riikliku toetuse eraldamisel teatritele ei ole kinni peetud kehtivast korrast ning puuduvad üheselt mõistetavad põhimõtted teatritele toetuste eraldamiseks.

- Külastajate tellimise põhimõtte rakendamisel ei ole seni kinni peetud teatrite tegelikest tulemustest, mistõttu pole võimalik aru saada, miks toimub külastajate tellimine just sellises mahus.
- Toetuste eraldamise põhimõtted pole ühesed ning selgelt mõistetavad kõigi turul opereerivate osapoolte jaoks.

Et aidata kaasa kirjeldatud probleemide lahendamisele, on Riigikontroll teinud Kultuuriministeeriumile ettepanekud, millest järgnevalt esitame peamised:

- Kultuuriministeeriumil tuleks välja töötada pikaajaline teatripoliitika, milles oleks täpselt kirjeldatud teatrite võrgustiku arendamise printsiibid, teatrite rahastamise mahud järgnevatel aastatel.
- Kultuuriministeeriumil tuleks korrastada teatrite aruandluse korraldust, et tagada ühtse ja võrreldava informatsiooni kogumine juhtimisotsuste langetamiseks.
- Kultuuriministeeriumil tuleks korrastada teatrite rahastamise korraldust nii, et see oleks läbipaistev ja mõistetav kõigile osapooltele ning tagaks rahastamise kooskõlas sätestatud rahastamise alustega.

1. Sissejuhatus

1.1. Auditeeritava valdkonna lühiülevaade

Teatripoliitika juhtimine kuulub Kultuuriministeeriumi valitsemisalasse ja sellega on ministeeriumis seotud peamiselt kunstide osakond ning eelarve- ja majandusanalüüsi osakond. Kultuuriministeeriumi ülesanneteks teatripoliitika juhtimisel on teatrite probleemide analüüsimine, ettepanekute tegemine valdkonna arengu tagamise kohta ja vastavate õigusaktide eelnõude ettevalmistamine, valitsemisala eelarve eelnõu koostamine, kontroll eelarvevahendite sihipärase kasutamise üle ning riigivaraga seotud küsimuste lahendamine.

Eesti teatrisüsteem koosneb riigiteatritest, era- ja munitsipaalteatritest ning harrastusteatritest. Kultuuriministeeriumi valitsemisalas on 8 riigiteatrit: Eesti Draamateater, Vene Draamateater, Vanalinnastuudio, Eesti Riiklik Nukuteater, Tartu "Vanemuine", Pärnu "Endla", Rakvere Teater, Viljandi "Ugala". Erandolukorras on Tallinna Linnateater, staatuselt munitsipaalasutus, kes saab samuti riigieelarvest stabiilset toetust. Lisaks kuulub ministeeriumi haldusalasse rahvusooper "Estonia", mis on avalik-õigusliku juriidilise isiku staatuses.

Statistikaameti andmetel on 2000. aasta jaanuari seisuga Eestis era- ja väiketeatreid 9. Neist 5 asuvad Tallinnas (Von Krahli Teater, VAT-Teater, Salong-Teater, Stuudio Theatrum, Luuleteater Varius), 1 Tartus (Tartu Lasteteater, praegune Tartu Teatrilabor), 1 Narvas (Narva Ilmarine), 1 Kuressaares (Kuressaare Linnateater) ja 1 Jõhvis (Jõhvi Tuuleveski). Enamus mitteriiklikke teatreid tegutsevad mittetulundusühingutena. Tartu Lasteteater (praegune Tartu Teatrilabor) ja Kuressaare Linnateater on munitsipaalteatri staatuses, mis tähendab osalist ülalpidamist linna eelarvest.

Harrastusteatrite grupi moodustavad näiteringid, kooliteatrid ja harrastustrupid. Harrastusteatreid ühendab ja nende tegevust koordineerib Eesti Harrastusteatrite Liit (edaspidi EHL), mis on kultuurilis-hariduslik mittetulundusühing. 2001. aasta märtsi seisuga on ennast EHL juures liikmeks registreerinud 68 teatrigruppi.

Kultuuriministeeriumi eelarves on teatritele eraldatud summad alates 1991. aastast pidevalt kasvanud. 1998. aastal eraldati riigieelarvest riigiteatritele ja rahvusooperile "Estonia" ligikaudu 153 miljonit krooni. 1999. aastal eraldati teatritele 162,1 miljonit krooni, 2000. aastal 172,8 miljonit krooni ja 2001. aastal ligikaudu 184 miljonit krooni. Antud summad sisaldasid riiklikku toetust, riiklikke investeeringuid ja Kultuurkapitali näitekunsti sihtkapitali eraldisi.

2001. aastal eraldati riigieelarvest ja Kultuurkapitali näitekunsti sihtkapitalist teatritele ja rahvusooperile "Estonia" ligikaudu 184 miljonit krooni.

1.2. Auditi raamistik

Auditi aluseks on Riigikontrolli 2001. aasta I poolaasta tööplaan ja auditi ettepanek, mille tulemusauditi osakonna peakontrolör kinnitas 26. aprillil 2001. aastal.

Auditi eesmärk on anda ülevaade teatripoliitika planeerimisest, rahastamisest ja tulemustest ning hinnata, kas poliitika rahastamine on eesmärgipärane ning põhineb tegevuskavadel ja strateegilistel arengukavadel.

Auditi eesmärk on anda ülevaade teatripoliitika planeerimisest, rahastamisest ja tulemustest ning hinnata, kas poliitika rahastamine on eesmärgipärane ning põhineb tegevuskavadel ja strateegilistel arengukavadel.

Eesmärgist tulenev **auditi probleemipüstitus** on: kas teatripoliitika planeerimise, eelarvestamise ja tulemuste vahel on olemas selge seos, mis tagab, et tehtavad kulutused viivad eelnevalt püstitatud eesmärkide saavutamisele?

Auditi põhiküsimused on järgmised:

1. Kas teatripoliitika eesmärgid on selgelt määratletud?

2. Kas eelarvestamise põhimõtted on selged ning neis kajastatud kulutused on suunatud tegevuskavades sätestatud eesmärkide saavutamisele?
3. Kas teatrite finantseerimisel arvestatakse teatrite tegevustulemusi?

Auditiga **hõlmatud asutused** on Kultuuriministeerium, riigiteatrid, rahvusooper "Estonia", munitsipaal- ja mitteriiklikud teatrid ning Kultuurkapital. V**aadeldav ajaperiood** on peamiselt 1998 - 2000.

Auditi objekt on teatripoliitika planeerimine, eelarvestamine ja tulemused.

Auditeerimise käigus intervjueeriti kultuuriministrit, Kultuuriministeeriumi kantslerit, eelarve- ja majandusanalüüsi osakonna juhatajat ning kunstide osakonna juhatajat, riigi- ja mitteriiklike teatrite juhte ning Eesti Teatriliidu juhatuse liikmeid. Eesti Teatriliiduga peetud kohtumisel toimus arutelu teatrite hetkeolukorrast ja probleemidest ning teatrite visioonist tulevikus. Lisaks analüüsiti teatripoliitikat puudutavaid strateegilisi dokumente ja tegevuskavasid ning võrreldi neis kirja pandut tegelikkusega.

Kogutud materjalide alusel koostati leidude aruanne, milles hinnati olukorra vastavust eelnevalt püstitatud nõuetele ja hindamiskriteeriumidele. Ministeeriumi juhtkonnaga kooskõlastatud leidude aruandel põhineb ka käesolev kontrolliakt.

Nõuded

Auditi käigus koostas töörühm koos Hollandi Riigikontrolli konsultantide Jan Velthoveni, Fons Gloerichi ja Jan van Damiga normid ja hindamiskriteeriumid, milledest lähtuvalt hinnati olukorra vastavust püstitatud normidele ja hindamiskriteeriumidele.

Leidude aruandes kasutatavad normid ja hindamiskriteeriumid kooskõlastati kultuuriministriga 11. mail 2001. aastal. Kasutatavad normid on järgmised:

- Teatripoliitika aluseks peab olema valdkonna strateegiline arengukava, mis on realistlik ning põhineb usaldusväärsel informatsioonil.
- Teatripoliitika elluviimiseks peavad olema koostatud tegevuskavad, mis põhinevad strateegilises arengukavas sätestatud eesmärkidel.
- Teatripoliitika rahastamine peab olema läbipaistev ning põhinema konkreetsetel tegevuskavadel ja teatrite tegevustulemustel.
- Teatrite finantseerimine peab toimuma vastavalt kehtestatud finantseerimise kordadele.

Akti struktuur

Akti põhiosa on jagatud kolmeks peatükiks. Akti esimeses ja teises peatükis antakse ülevaade teatripoliitika planeerimisest ja eelarvestamisest kui võtmeinstrumentidest, mille kaudu oleks võimalik suunata teatripoliitika arengut. Esimese ja teise peatüki lõpus on toodud ka konkreetsed soovitused Kultuuriministeeriumile. Kolmas peatükk annab ülevaate olulisematest teatrite tegevustulemustest. See peatükk on kirjeldav ning peatüki lõpus soovitusi ei anta.

2. Teatripoliitika planeerimine

Planeerimise aluseks olev informatsioon

Kultuuriministeerium ja Rahandusministeerium ei ole ümber korraldanud teatreid puudutavat aruandlust, kuigi teatrite rahastamise põhimõtteid on pidevalt muudetud ning üha enam on teatrite rahastamine seotud teatrite tegevuse tulemuslikkusega.

Kultuuriministeerium koondab teatrisüsteemis toimuva kohta järjepidevalt järgmist aruandlust – Statistikaametile esitatud riiklikke statistilisi aruandeid, kriitikute ülevaateid teatrite kunstiliste tulemuste kohta ja Rahandusministeeriumile esitatavaid finantsaruandeid. Nendes aruannetes toodud andmeväljad kattuvad omavahel osaliselt ning toovad välja enamuse teatrite olulistest tegevusnäitajest. Need ei taga siiski terviklikku ülevaadet teatrites toimuva kohta. Näiteks ei sisalda aruanded informatsiooni maaelanikest külastajate kohta, olgugi, et Kultuuriministeerium kasutab antud näitajat teatrite finantseerimisel.

Kultuuriministeeriumil puudub ühtne aruanne, mis tagaks tervikliku ülevaate teatrisüsteemis toimuva kohta.

Selline aruandluskorraldus raskendab tervikliku ülevaate saamist kogu teatrisüsteemis toimuva kohta, kuna andmed on laiali mitmes aruandes ning kohati on erinevates aruannetes kajastatud sarnased andmed omavahel vastuolus. Näiteks esineb erinevusi Statistikaametile esitatavas aruandes ning Rahandusministeeriumile esitatavas aruandes teatrite tegevuskulude ja tegevustulude osas. Mitmete erinevate aruannete esitamine tekitab segadust ka teatritele, kuna neil tuleb pidada arvestust iga erineva aruande jaoks.

Teatrite tegevustulemusi kajastavas aruandluses esineb vigu. Näiteks erinevad Kultuuriministeeriumi poolt esitatud 1999. aasta etenduste täituvuse andmed märgatavalt teatrite tegelikest täituvuse andmetest. Erinevusi esineb ka etenduste arvu ning uusetenduste arvu kajastamisel.

Kultuuriministeeriumi poolt koostatud teatrite tegevustulemusi kajastavates koondandmetes esineb vigu.

Aruandlust väiketeatrite ja erateatrite tegevuse kohta saab Kultuuriministeerium ainult Statistikaametile esitatud riiklikest statistilistest aruannetest. Täpset ülevaadet väike- ja erateatrite arvust ja tegevusest Kultuuriministeerium ei oma, sest Statistikaametile on aruandeid esitanud ainult 9 väike- ja erateatrit, mis aga ei kata kogu teatrite hulka. Kultuuriministeerium ei nõua eraldi aruandlust isegi neilt väike- ja erateatritelt, kes saavad riiklikku toetust.

Teatripoliitika planeerimine

Kultuuriministeerium on välja töötanud "**Eesti riigi kultuuripoliitika põhialused**" (edaspidi kultuuripoliitika põhialused), mis annab ülevaate kultuuripoliitika eesmärkidest ja toob välja mitmed põhimõtted, millest kultuuripoliitiliste otsuste tegemisel ja raha eraldamisel tuleb lähtuda. Kultuuripoliitika põhialustes toodud olulisim teatripoliitikat käsitlev punkt sätestab, et jätkub teatrikunsti riiklik toetamine. Rahastamise mahtusid ning korraldust kultuuripoliitika põhialused ei sätesta.

"Eesti riigi kultuuri-poliitika põhialustes" on toodud, et jätkub teatrikunsti riiklik toetamine ilma rahastamise mahtusid ning korraldust täpsustamata.

Kultuuripoliitika põhialustes toodud seisukohtade täpsustamiseks on Kultuuriministeerium välja töötanud "**Vabariigi Valitsuse tegevuskava kultuuripoliitika elluviimiseks**" (edaspidi tegevuskava). Tegevuskavas täpsustatakse kultuurivaldkondade arengusuunad ja kavandatavad muudatused lähiaastatel.
Teatripoliitika kohta on tegevuskavas sätestatud:

- Hoida teatrikülastajate arvu vähemalt 800 000 külastuse tasemel aastas ja keskmine piletihind mitte üle 1% riigi keskmisest palgast.
- Jätkata Eesti Näitemängu Agentuuri riigipoolset toetamist, suurendades draamateoste soetussummasid eelkõige eesti algupärase dramaturgia edendamiseks.
- Jätkata teatrite stimuleerimist maaelanikkonna teatrialasel teenindamisel (etenduste korraldamine maakondades), eraldades selleks 1-1,5% teatrikunstile määratud summadest.

- Jätkata teatrisüsteemi korrastamist, omandivormi muutmist ja ümberstruktureerimist lähikümnendil.

Samas ei ole tegevuskavas sätestatud vahendeid, kuidas kavatsetakse saavutada soovitud eesmärgid ning milline on ressursivajadus püstitatud eesmärkide saavutamiseks. Samuti ei ole toodud konkreetseid tähtaegu kavandatavate muudatuste elluviimiseks teatrisüsteemis.

Tegevuskavas ei ole sätestatud vahendeid, kuidas kavatsetakse saavutada soovitud eesmärgid ning milline on ressursivajadus püstitatud eesmärkide saavutamiseks.

Lisaks kultuuripoliitika põhialustele ja tegevuskavale on Kultuuriministeerium välja töötanud mitmeid planeerimisdokumente. Näiteks **Kultuuriministeeriumi tegevus- ja majandusarengu kava**, milles on sätestatud Kultuuriministeeriumi 2001. aasta teatripoliitika eesmärgid. Need on Eesti rahvusliku teatrikunsti arengu soodustamine, pideva uuenemisprotsessi tagamine ning riigi esindusfunktsiooni täitmine rahvusvahelistel teatrifestivalidel osalemiste teel. Veel on Kultuuriministeeriumi tegevus- ja majandusarengu kavas välja toodud soovitavad tulemused, hindamiskriteeriumid ja riskid eesmärkide saavutamiseks. Välja pole aga toodud, kuidas soovitud tulemusteni jõuda.

Kultuuriministeeriumi tegevus- ja majandusarengu kavas on sätestatud teatripoliitika 2001. aasta eesmärgid, soovitavad tulemused, hindamiskriteeriumid ja riskid eesmärkide saavutamiseks, kuid sätestamata on, kuidas soovitavaid tulemusi kavatsetakse saavutada.

Kultuuriministeerium on oma valitsemisala pikaajalise investeerimisvajaduse **esitanud riiklike investeeringute programmis** (edaspidi RIP). RIP-is on toodud investeeringute kava 3-aastases perspektiivis ning seda uuendatakse igal aastal. Kultuuriministeeriumi 2001. aasta investeeringute kavas on kajastatud investeeringud 11 teatrile (9 riigiteatrit, rahvusooper "Estonia" ja VAT Teater) ning investeerimisvajadus riigieelarvest lähiaastatel on kokku 510 miljonit krooni. Investeeringute vajadus teatrite lõikes on toodud lisas 1. Kuigi üheski teises Kultuuriministeeriumi poolt koostatud planeerimisdokumendis ei ole sätestatud teatrite võrgustiku ülesehitust, on investeeringute kavas ette nähtud vahendid kõigile olemasolevatele riigiteatritele. Ometi on tegevuskavas sätestatud, et jätkata tuleb teatrisüsteemi

Kuigi ükski Kultuuriministeeriumi poolt koostatud planeerimisdokument ei sätesta teatrite võrgustiku ülesehitust lähitulevikus, on RIP-is ette nähtud investeeringuid kõigile olemasolevatele riigiteatritele.

korrastamist, omandivormi muutmist ja ümberstruktureerimist lähikümnendil.

Järeldused

- Kultuuriministeeriumi poolt koondatav aruandlus teatrite tegevuse kohta ei taga terviklikku ülevaadet teatrite olukorrast ega toeta juhtimisotsuseid teatrite rahastamisel.
- Kultuuriministeeriumi poolt välja töötatud arengukava ja tegevuskavad on üldsõnalised ega sätesta terviknägemust teatrite arengust. Neis on toodud küll üksikuid konkreetseid eesmärke, kuid puudub terviklik lähenemine teatrisüsteemi arengule, mis ei anna selget ülevaadet teatrite võrgustikust ja selle arendamisest.
- Kultuuriministeerium on koostanud investeeringute kava ilma eelnevalt määratlemata teatrite võrgustiku ülesehitust.

Ettepanekud

- Kultuuriministeeriumil tuleks välja töötada pikaajaline teatripoliitika, milles oleks selgelt välja toodud selle eesmärgid, ettekujutus teatrite võrgustiku arendamisest, teatrite rahastamise mahud ning konkreetsed tähtajad püstitatud eesmärkide saavutamiseks.
- Kultuuriministeeriumil koostöös Rahandusministeeriumiga tuleks korrastada teatrite aruandluse korraldust, et tagada ühtse ja võrreldava informatsiooni kogumine juhtimisotsuste langetamiseks.

3. Teatripoliitika eelarvestamine

Teatrite rahastamine toimub läbi mitme erineva eelarve artikli, millest olulisemad on riiklik toetus teatritele, sihtotstarbelised eraldised rahvusooperile "Estonia" ja riiklikud investeeringud. Täpsemad andmed teatrite riigieelarvelisest finantseerimisest ja Kultuurkapitali vahenditest on toodud tabelis 1.

Tabel 1. **Riigieelarvest ja Kultuurkapitalist teatritele eraldatavad summad (tuhandetes kroonides), 1998-2001**

	1998	**1999**	**2000**	**2001**
Riiklik toetus teatritele	83 188,3	98 346,3	97 296,3	105 929
Sihtotstarbelised eraldised "Estoniale"	39 080,3	50 768,2	50 768,2	56 268,2
Riiklikud investeeringud	23 969	8 743	19 146	12 960
Teatrialased programmid	-	-	120	150
Näitekunsti sihtkapitali eraldised	7 306,9	4 329,8	5 487,9	8 411
Teatrite omatulud*	-	-	36 420	36 170
Kõik kokku	**153 544,5**	**162 187,3**	**209 238,4**	**219 888,2**
Sh riigieelarvest ja Kultuurkapitalist eraldatavad summad kokku	153 544,5	162 187,3	172 818,4	183 718,2

* 1998. ja 1999. aasta riigieelarves ei kajastatud teatrite omatulusid. Teatrite 2000. aasta majandustegevusest saadud tulud on arvestuslikult välja toodud kultuuriministri 18. jaanuari 2000. aasta käskkirjaga nr 17 kinnitatud Kultuuriministeeriumi eelarve kulutajate 2000. aasta eelarves. Antud tabel ei kajasta rahvusooper "Estonia" omatulusid.

Allikas: Kultuuriministeeriumi 1998. aasta, 1999. aasta, 2000. aasta, 2001. aasta eelarve, Kultuurkapital, RIP 1998-2000, RIP 1999-2001, RIP 2001-2004

Riiklik toetus teatritele

Riikliku toetuse eraldamine teatritele on reguleeritud kultuuriministri 8. jaanuari 1998. aasta määrusega nr 1 "Etendusasutustele antava riikliku toetuse jaotamise kord". Nimetatud korra kohaselt jaotatakse toetusi vastavalt igale riigiteatrile ja Tallinna Linnateatrile kalendriaastaks kinnitatud külastajate arvule ning konkreetsele riiklikule dotatsioonile ühe külastaja kohta. Era- ja munitsipaalteatrite toetamiseks kinnitatud summa jaotatakse ministri käskkirjaga kunstide osakonna ettepanekul vastavalt ministeeriumile iga aasta 15. jaanuariks laekunud taotlustele, arvestades konkreetse teatri tegevuse rahvuskultuurilist tähendust ja repertuaari ning erateatrite suhtes etendusasutuse seaduses sätestatud tingimusi.

Teatritele kinnitatav külastajate arv (riiklik tellimus) sõltub taotlustest, tegelikest töötulemustest eelmisel aastal ning teatri senisest tegevusest ja kalendriaastaks planeeritava repertuaari rahvuskultuurilisest ja kunstilisest väärtusest. Kultuuriministeerium ei ole teatrite töötulemuste, teatri tegevuse ja repertuaari hindamiseks kriteeriume täpsustanud. Külastajate tellimise aluseks olevad põhimõtted on üldised ja annavad võimaluse mitmeti tõlgendamiseks.

Kultuuriministeerium ei ole sätestanud selgeid ja üheselt mõistetavaid rahastamise põhimõtteid.

Lisaks on "Etendusasutustele antava riikliku toetuse jaotamise korras" sätestatud teatrite toetamine maaelanikest[1] teatrikülastajate tarvis, mille kohaselt määratakse maaelanike teenindamise stimuleerimiseks igal kalendriaastal kindel summa, mis jaotatakse proportsionaalselt maakondade vahel. Raha eraldamisel igale konkreetsele teatrile peaks Kultuuriministeerium lähtuma maavalitsuste kultuuriosakondade ettepanekutest.

[1] Maaelanikest teatrikülastajaks arvestatakse külastajad nendel väljasõiduetendustel, mis ei toimu teatrilinnades Tallinnas, Tartus, Rakveres, Viljandis ja Pärnus.

Tegelikult ei ole toetuste eraldamisel lähtutud väljatöötatud korrast. Rahastamise aluseid on pidevalt muudetud lähtuvalt teatrite rahastamise komisjoni ettepanekutest, ilma vastavaid parandusi ministri määrusesse sisse viimata. Nii ei järgi Kultuuriministeerium maaelanike teenindamise stimuleerimiseks mõeldud summade määramise põhimõtteid; igale teatrile viieks aastaks kindla dotatsioonimäära kinnitamise sätet; raha eraldamise korda teatritele külalislavastajate ja -näitlejate kasutamiseks ning kunstiliselt kõrgväärtuslike lavastuste loomisel. Lisaks on Kultuuriministeerium riikliku toetuse eraldamiseks kasutanud mitmeid toetusi, mida ei ole ministri määrusega sätestatud. Näiteks on Kultuuriministeerium eraldanud lisatoetust lasteetenduste ja mitmežanrilise teatri külastajatele, samuti kunstilise taseme eest ja järeleaitamise toetust.

Kultuuriministeerium ei ole teatritele riikliku toetuse eraldamisel kinni pidanud kultuuriministri määrusega kehtestatud korrast.

Tulenevalt riikliku toetuste eraldamise korrast ning ministri käskkirjadest eelarve kinnitamise kohta toimub teatritele toetuste eraldamine külastajate tellimise põhimõttel. See tähendab, et Kultuuriministeerium tellib igal aastal etendusasutustelt teatud arvu külastajaid, eraldades iga külastaja kohta kindla "pearaha". Samas on nii Kultuuriministeeriumi eelarve seletuskirjade kui ka ministeeriumi ametnike poolt Riigikogu kultuurikomisjoni eelarve aruteludel antud selgituste koheselt kogu teatrite toetus suunatud koosseisuliste teatritöötajate palgakulude katteks ja osaliselt ka maja hoolduseks. Selliste erinevate rahastamisskeemide rakendamine on omavahel vastuolus ning ei taga rahastamisest õiget informatsiooni.

Kultuuriministeerium ei ole oma eelarve seletuskirjas andnud õiget informatsiooni teatrite rahastamise põhimõtete kohta.

Samuti ei ole kooskõlas Kultuuriministeeriumi poolt tellitud külastajate arv ja tegelik teatrikülastajate arv. Nii näiteks ei ole Tartu "Vanemuine" suutnud ühelgi aastal täita tellitud külastajate arvu, olgugi, et 2000. aastal tema külastajate tellimus isegi suurenes. Täpsem tellitud külastajate arvu ja tegeliku külastajate arvu võrdlus teatrite lõikes on toodud lisas 2. Tellitavate külastajate arvu muutmine, arvestamata teatrite tegelikku külastajate arvu,

Kultuuriministeeriumi poolt tellitav külastajate arv ning tegelik teatrite külastajate arv ei ole omavahel kooskõlas.

muudab külastaja tellimise põhimõtte sisutuks ning reaalselt mitte toimivaks.

Samamoodi ei ole kooskõlas teatritelt tellitud maaelanikest ja lasteetenduste külastajate arv. Näiteks on Kultuuriministeerium tellinud Pärnu "Endlalt" rohkem lasteetenduse külastajaid kui Pärnu "Endla" on suutnud teenindada. Samal ajal on Eesti Riiklikust Nukuteatrist tellitud ligi 10 000 külastajat vähem, kui on tegelik lasteetenduste külastajate arv. Ülevaade tellitud maaelanikest- ja lasteetenduse külastajatest ning tegelikust maaelanikest- ja lasteetenduse külastajate arvust teatrite lõikes on toodud lisades 3 ja 4. Kuigi ka väike-ja erateatrid korraldavad väljasõiduetendusi maapiirkondadesse ning annavad lasteetendusi, siis neile eraldi toetust maaelanikest- ja lastetenduste külastajatele ei eraldata.

Ka maaelanikest külastajate ja lasteetenduste külastajate tellimisel ei lähtu Kultuuriministeerium tegelikust külastajate arvust.

Lisaks tavakülastajate, maaelanikest külastajate ja lasteetenduste külastajate tellimisele on Kultuuriministeerium eraldi tellinud külastajaid mitmežanrilisest teatrist ning eraldanud toetust kunstilise taseme eest ja järeleaitamiseks. Mitmežanrilise teatri külastajateks loetakse kõiki Tartu "Vanemuise" külastajaid. Kuna muusikažanr on kulukam, maksab muusikateatri külastaja rohkem kui tavakülastaja. Seetõttu otsustas ministeerium toetada 2000. aastal iga Tartu "Vanemuise" külastajat lisaks tavakülastaja dotatsioonile täiendavalt 150 krooniga. 2001. aastal Tartu "Vanemuise" külastajad tavakülastaja dotatsiooni ei saanud, kõiki külastajaid toetati mitmežanrilise külastaja toetusega, mille suuruseks oli 285 krooni.

Toetuse jaotamisel määratakse lisatoetust ka kunstilise taseme eest. 2001. aastal määrati esmakordselt järeleaitamise toetust. Kunstilise taseme määramiseks Kultuuriministeeriumil konkreetsed kriteeriumid puuduvad. Siiani on lisatoetust kunstilise taseme eest saanud Tallinna Linnateater, 2000. ja 2001. aastal 2 miljonit krooni. Järeleaitamise toetus 500 000 krooni ulatuses eraldati 2001. aastal Viljandi Teatrile "Ugala". Ka antud toetuse eraldamiseks pole

Nii lisatoetuste eraldamiseks kunstilise taseme eest ning järeleaitamise toetuse eraldamiseks puuduvad selged ning kõigile mõistetavad kriteeriumid.

ministeerium sätestanud täpsemaid kriteeriume. Kuna selged kriteeriumid puuduvad, siis on otsustajatel suured võimalused lähtuda rahastamisotsuste tegemisel isiklikest põhimõtetest ning eelistustest.

Kultuuriministeerium lähtub raha jagamisel külastajate doteerimise põhimõttest. Dotatsioonimäärade väljatöötamisel tugineti hetkeolukorrale. Kõigepealt hinnati, kui palju kulutatakse olemasoleva külastajate arvu teenindamiseks ning seejärel tuletati, milline peaks olema dotatsioon ühe külastaja kohta. Külastajate doteerimise põhimõtte väljatöötamise eesmärgiks oli muuta teatrite kulutused külastaja kohta võrreldavaks. Tegelikkuses kujuneb dotatsioonimäär külastaja kohta erinevaks, kuna teatrite külastajate arv erineb tellitavast külastajate arvust. Tegelik riiklik toetus ühe külastaja kohta on toodud tabelis 2.

Kultuuriministeeriumil puudub metoodika dotatsioonimäärade kehtestamiseks külastaja kohta.

Tabel 2. **Riiklik toetus ühe külastaja kohta, 1998-2000**

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	269,38	330,69	303,25
Eesti Draamateater	78,69	124,16	107,27
Vene Draamateater	87,41	105,18	109,08
Eesti Riiklik Nukuteater	92,69	96,81	100,92
Tallinna Linnateater	170,87	162,34	140,15
Pärnu "Endla"	83,76	87,85	101,49
Viljandi "Ugala"	116,51	130,78	156,07
Rakvere Teater	77,84	96,40	93,64
Vanalinnastuudio	49,05	54,69	70,83
Keskmine riiklik toetus külastaja kohta	**114**	**132,1**	**131,4**

Allikas: Kultuuriministeerium

Kultuuriministeerium on eraldanud riiklikku toetust ehk esitanud külastajate tellimuse ka väike-ja erateatritele. Samas pole Kultuuriministeerium sõlminud lepinguid väike- ja erateatritega

Kultuuriministeerium ei ole riikliku toetuse eraldamisel väike- ja erateatritele sõlminud lepinguid.

ning raha on liikunud riigi arvelt erakasutaja arvele ilma mõlemapoolseid kohustusi määramata. Samuti puuduvad selged põhimõtted toetuste eraldamiseks väike- ja erateatritele. Arusaamatuks jääb, milliste põhimõtete alusel on välja valitud teatrid, kellelt tellitakse külastajaid ning samuti tellitud külastajate arv.

Järeldused

- Riikliku toetuse eraldamisel teatritele ei ole kinni peetud kehtivast korrast ning puuduvad teatritele toetuste eraldamise selged põhimõtted.
- Külastajate tellimise põhimõtte rakendamisel ei ole seni kinni peetud teatrite tegelikest tulemustest, mistõttu pole võimalik aru saada, miks toimub külastajate tellimine just sellises mahus.
- Toetuste eraldamise põhimõtted pole üheselt mõistetavad kõigile turul opereerivatele osapooltele.

Ettepanekud

- Juhul kui Kultuuriministeerium otsustab jätkata teatrite rahastamist külastajate tellimise põhimõttel, siis tuleks välja töötada kindel kord, kus oleks välja toodud selged ning mõõdetavad kriteeriumid, mille alusel toimub külastajate tellimine etendusasutustelt.
- Juhul kui Kultuuriministeerium otsustab jätkata teatrite rahastamist iga-aastase kindla summaga, siis tuleks välja töötada kriteeriumid, millest lähtuvalt ministeerium teatreid rahastab. Vältida tuleks teatrite poolt esitatavate eelarve-taotluste automaatset aktsepteerimist. Samuti tuleks vältida teatrite rahastamist hetkel koosseisus olevate töötajate palgafondi katmisena, sest teatrite koosseisud on väga erinevad ning nii saavad eelise teatrid, kes hoiavad palgal võimalikult suurt personali.

4. Ülevaade teatrite tegevustest

Antud ülevaate kirjutamisel on kasutatud Kultuuriministeeriumi poolt koondatud aruandeid ja teatrite vastuseid Riigikontrolli teabepäringule. Ülevaate koostamisel on peamiselt lähtutud riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" (edaspidi käsitleme nii Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" tegevustulemusi riigiteatrite all) tegevustulemustest. Osaliselt on kasutatud ka väike-ja erateatrite tegevustulemusi kajastavaid andmeid, kuid kuna ei olnud võimalik saada andmeid kõigi väike- ja erateatrite kohta, siis saab neid käsitleda üksnes näidetena.

4.1. Teater kui kultuuriasutus

Külastajad

Külastajate koguarv riigiteatrites on viimastel aastatel olnud stabiilselt 800 000 ringis, kõikudes aastate lõikes mõnekümne tuhande külastaja võrra. Ülevaate külastajate koguarvust, lasteetenduste- ja maaelanikest külastajatest riigiteatrites ja rahvusooper "Estonias" 1998-2000. aastal annab joonis 1. Täpsem ülevaade külastajatest teatrite lõikes on toodud lisas 5.

Külastajate koguarv riigiteatrites on viimastel aastatel olnud stabiilselt 800 000 ringis, kõikudes aastate lõikes mõnekümne tuhande külastaja võrra.

Joonis 1. **Külastajate arv riigiteatrites (tuhandetes), 1998-2000**

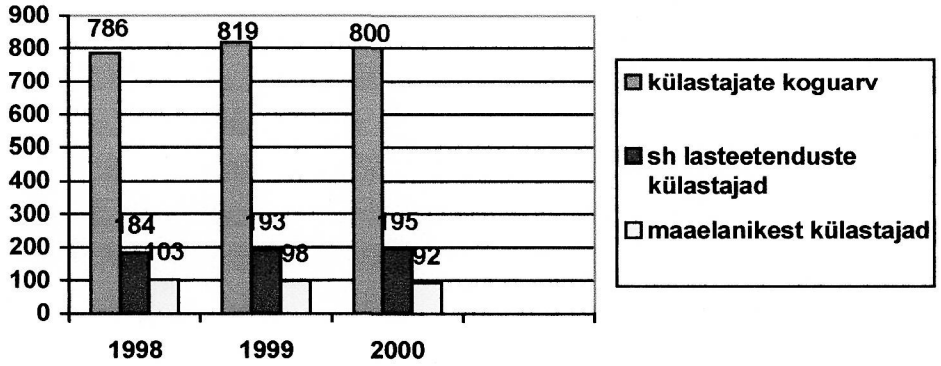

Allikas: Kultuuriministeerium, teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Külastajate arv riigiteatrites oli kõrgeim 1999. aastal, mil see oli 819,3 tuhat külastajat. 2000. aastal langes külastajate arv 800 tuhande peale, mis oli tingitud külastajate arvu langusest rahvusooper "Estonias", Vanalinnastuudios ja Viljandi "Ugalas". Lasteetenduste külastajate arv on viimastel aastatel pidevalt veidike tõusnud, mis on tingitud eeskätt Eesti Riikliku Nukuteatri külastajate arvu kasvust. Maaelanikest külastajate arv on viimastel aastatel pidevalt vähenenud, mis võib olla tingitud maaelanikest külastajate rahastamise korra muutusest.

Väike- ja erateatrite külastajate kohta täpne ülevaade puudub, kuid suurema külastajaarvuga väike- ja erateatrites (Salong-Teater, VAT- Teater, Narva "Ilmarine" ja Von-Krahli Teater) on see arv pidevalt vähenenud. Täpsem ülevaade külastajatest väike- ja erateatrite lõikes on toodud lisas 5.

Etendused

Riigiteatrite etenduste arv on aastast 1998 tõusnud. 1998. aastal oli riigiteatrite etenduste arv 3482, 1999. aastal 3455 ning 2000. aastal juba 3711, mis teeb rohkem kui kümme etendust päeva kohta aastas. Ülevaade riigiteatrite etendustest, etendustest statsionaaris ja külalisetendustest on toodud joonisel 2. Täpsem ülevaade riigiteatrite etendustest, etendustest statsionaaris ja külalisetendustest teatrite lõikes on toodud lisas 6.

Joonis 2. **Riigiteatrite etendused statsionaaris ja külalisetendused, 1998-2000**

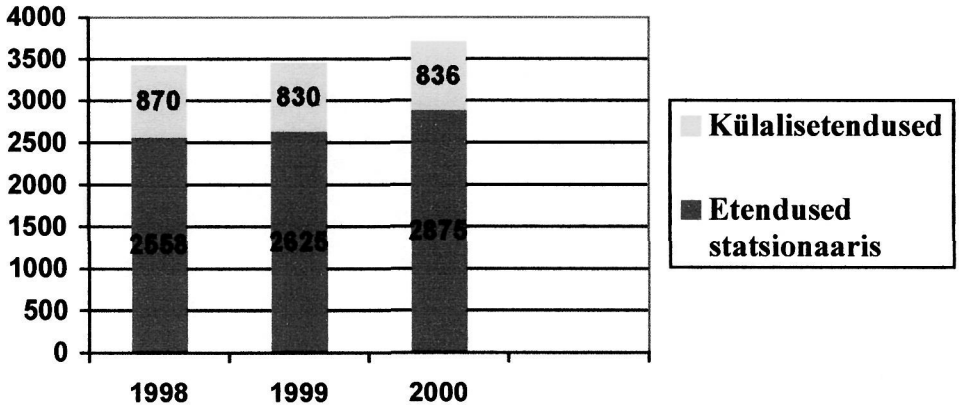

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Etenduste arv on kasvanud eeskätt tänu Eesti Riikliku Nukuteatri etenduste arvu olulisele kasvule 2000. aastal (261 etendust rohkem kui 1999. aastal). Statsionaaris mängitavate etenduste ja külalisetenduste vahekord on püsinud viimastel aastatel stabiilne ning külalisetendused moodustavad ligikaudu veerandi (2000. aastal 23 %) kõikidest etendustest. Statsionaaris mängitavate etenduste ja külalisetenduste vahekord teatrite lõikes on küllalt erinev. Nii moodustasid 2000. aastal külalisetendused Rakvere Teatris 53% ning Vanalinnastuudios 40% kogu etenduste arvust. Eesti Draamateatris moodustasid külalisetendused 2000. aastal ainult 7% ning Tallinna Linnateatris 10% kogu etenduste arvust.

Väike- ja erateatrite etenduste arv on teatrite lõikes kõikunud ning üldine etenduste arv on tingitud eeskätt Kuressaare Linnateatri tegevuse käivitamisest. Täpsem ülevaade väike- ja erateatrite etenduste arvust teatrite lõikes on esitatud lisas 6.

Uusetenduste arv riigiteatrites on viimastel aastatel püsinud saja ringis. Täpsema ülevaate uusetenduste arvust annab joonis 3 ning ülevaade riigiteatrite uusetenduste arvust teatrite lõikes on toodud lisas 7.

Joonis 3. **Riigiteatrite uusetenduste arv, 1998–2000**

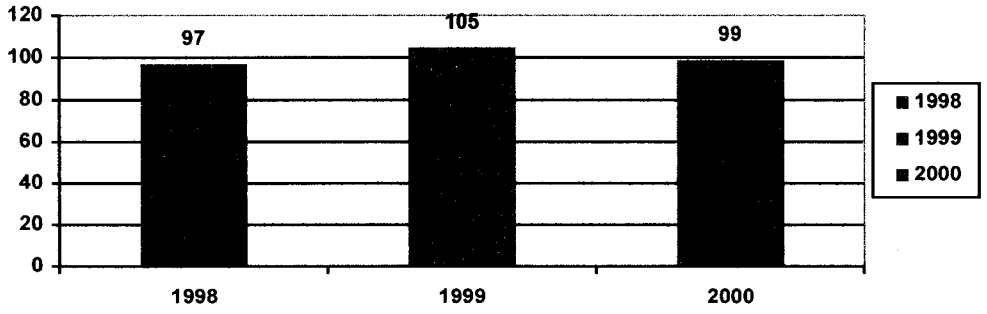

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Uusetenduste arvud on suurimad Tartu "Vanemuises" (2000. aastal 17) ja Eesti Draamateatris (2000. aastal 14), kuid ka väikelinnade teatrite Pärnu "Endla", Viljandi "Ugala" ja Rakvere Teatri uusetenduste arv on 10 ringis.

Väike- ja erateatrite uusetenduste arv on enamjaolt kasvanud, kuid ükski neist ei ole lavale toonud üle 8 uusetenduse aastas (1999. aastal tõi Von Krahli Teater lavale 8 uusetendust). Keskmiselt toovad väike- ja erateatrid lavale 3-4 uusetendust aastas. Täpsem ülevaade väike- ja erateatrite uusetenduste arvust teatrite lõikes on toodud lisas 7.

Täituvus

Nii riigiteatrite kui ka väike- ja erateatrite keskmine täituvus on olnud viimastel aastatel küllalt stabiilne ning jäänud 70-77% vahele. Täpsem ülevaade täituvusest teatrite lõikes aastatel 1998-2000 on toodud tabelis 3.

Tabel 3. **Teatrite täituvus statsionaaris (%), 1998-2000**

Teater	**1998**	**1999**	**2000**
Teater "Vanemuine"	64,6	45	46
s.h. muusikalavastused	49,7	36,5	35,5
Eesti Draamateater	58,5	67,5	77,5
Vene Draamateater	73	68,5	70
Eesti Riiklik Nukuteater	-	95,5	94
Tallinna Linnateater	100	100	100
"Vanalinnastuudio"	78	76,5	74,5
Pärnu Teater "Endla"	64	73	63
Viljandi "Ugala"	69	69,5	59,5
Rakvere Teater	71	71,5	75,5
Rahvusooper "Estonia"	69	72,5	71,5
Riigiteatrite keskmine täituvus	**71,9**	**73,95**	**73,15**
Von Krahli Teater	70	89	88
Kuressaare Linnateater	-	58	57
Ilmarine	100	100	100
Tuuleveski	48	61	46
Väike-ja erateatrite keskmine täituvus	**72,5**	**77**	**72,75**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Täituvus on probleemiks eeskätt just suurte saalidega teatritele. Nii on kõrgeim täituvus Tallinna Linnateatris, 2000. aastal 100% (suurim saal 199 kohta) ja Eesti Riiklikus Nukuteatris, 2000. aastal 94% (suurim saal 190 kohta). Kõige madalam on täituvus Tartu "Vanemuises", 2000. aastal 46% (suurim saal 682 kohta) ja Viljandi "Ugalas", 2000. aastal 59,5% (suurim saal 587 kohta). Väike- ja erateatritest on madalaim täituvus teatril "Tuuleveski", 2000. aastal 46% ja Kuressaare Linnateatril, 2000. aastal 57%, mis on samuti tingitud suurtest saalidest ning teatrite paiknemisest väljaspool Tallinna.

4.2. Teater kui majandusasutus

Teatrite tulud

Teatrite peamisteks tuluallikateks tulenevalt etendusasutuse seadusest on toetused riigieelarvest, toetused kohalikust eelarvest, tulud pääsmete müügist, põhitegevusega kaasnevast ja seda toetavast majandustegevusest saadav tulu, laekumised sihtfondidest ja –kapitalidest, annetused ja muud tulud. Ülevaate riigiteatrite tulude struktuurist annab joonis 4. Täpsem ülevaade teatrite tuludest on toodud lisas 8.

Joonis 4. **Riigiteatrite tulude struktuur, 1998-2000**

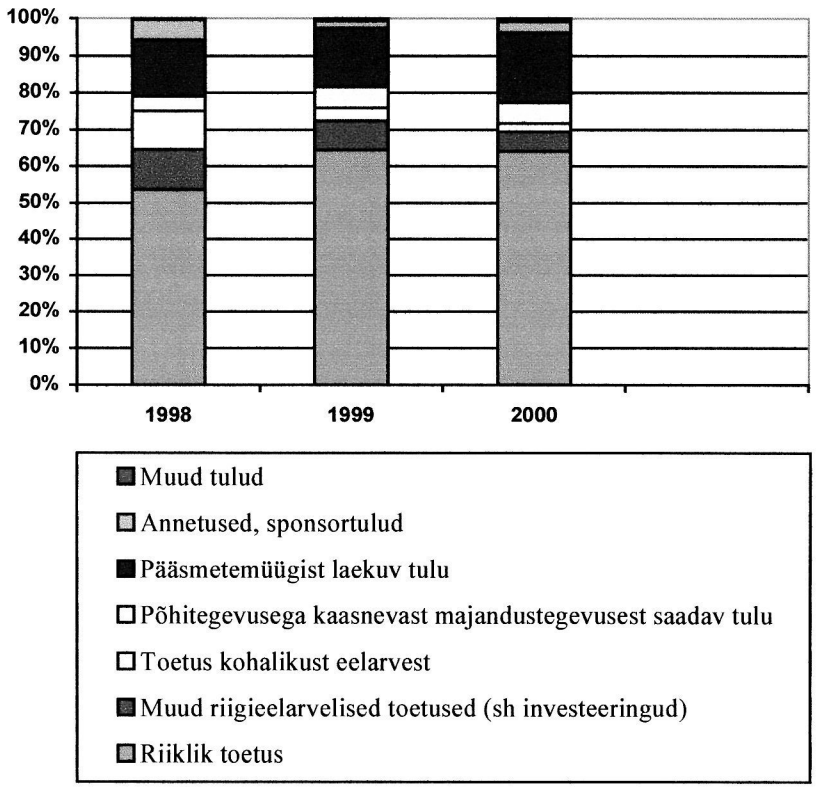

Riigiteatrite tuludest moodustab suurima osa riiklik toetus (~60%), teised olulisemad teatrite tulude allikad on tulud pääsmete müügist (~15%), muud riigieelarvelised toetused ja tulud majandustegevusest.

Riigiteatrite tuludest moodustavad suurima osa riiklik toetus, tulud pääsmete müügist, muud riigieelarvelised toetused ja tulud majandustegevusest.

Tulude proportsioonid teatrite lõikes on väga erinevad. Kõige enam sõltub riiklikust toetusest Tartu "Vanemuine" (üle 80% kogutuludest). Riikliku toetuse osatähtsus kogutuludest on suur ka Viljandi "Ugalal" ja rahvusooperil "Estonia". Kõige väiksem on riikliku toetuse osakaal kogutuludest Tallinna Linnateatril.

Väike- ja erateatrite tulude struktuuri ülevaade on toodud joonisel 5. Täpsem ülevaade väike- ja erateatrite tuludest on toodud lisas 8.

Joonis 5. **Väike- ja erateatrite tulude jaotus, 1998-2000**

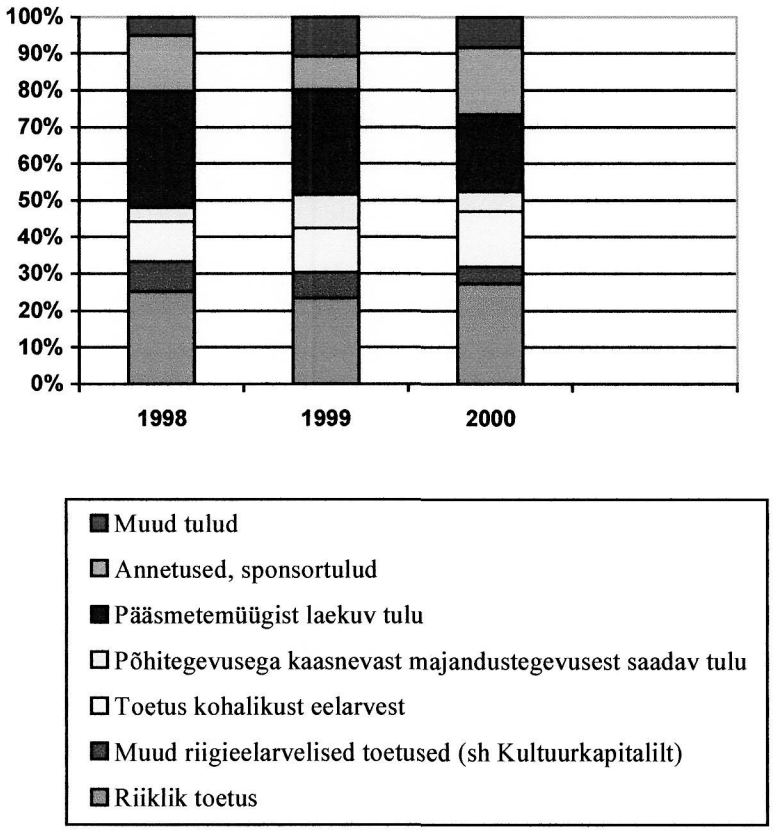

Väike- ja erateatrite peamisteks tuluallikateks 2000. aastal olid riiklik toetus (28% kogutuludest), pääsmete müügist saadav tulu (21% kogutuludest), annetused (18% kogutuludest) ja toetused kohalikust eelarvest (15% kogutuludest). Ka väike- ja erateatrite puhul on kulude proportsioonid teatrite lõikes väga suured. Erinevused on paljuski sõltuvad sellest, kas teater saab riiklikku

toetust või mitte. Näiteks 2000. aastal moodustas riiklik toetus Von Krahli Teatri kogutuludest 42% ja stuudioteatri "Ilmarine" kogutuludest 41%.

Kui võrrelda riigiteatrite ning väike- ja erateatrite tulusid, siis riigiteatrid on tunduvalt rohkem sõltuvuses riiklikust toetusest. Samas kui võrrelda riiklikku toetust ühe töötaja kohta, siis siin ei ole erinevused nii suured (2000. aastal riigiteatritel keskmiselt 82,8 tuhat krooni ning väike- ja erateatritel 58,2 tuhat krooni) ning kõige enam riiklikku toetust ühe töötaja kohta on saanud 2000. aastal hoopis Von Krahli Teater (93,75 tuhat krooni). Täpsem ülevaade riiklikust toetusest ühe töötaja kohta on toodud lisas 9.

Kui võrrelda riigiteatrite ning väike- ja erateatrite riiklikku toetust ühe etenduse ning uusetenduse kohta, siis siin on vahed suured ning riigiteatrid said 2000. aastal riiklikku toetust ühe etenduse ja uusetenduse kohta ligi kümme korda rohkem kui väike-ja erateatrid. Täpsem ülevaade on toodud lisades 10 ja 11.

Teatrite kulud

Riigiteatrite kulude proportsionaalne jaotus on toodud joonisel 6. Täpsem ülevaade teatrite kuludest 1998-2000. aastal on toodud lisas 12.

Joonis 6. **Riigiteatrite kulude proportsionaalne jaotus, 1998-2000**

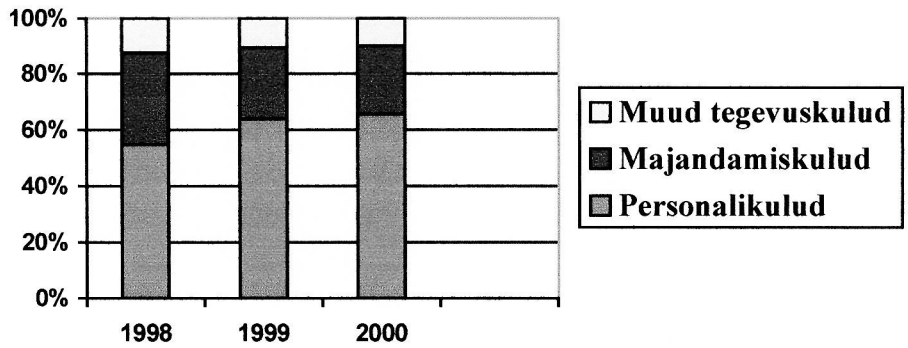

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite olulisemad kuluallikad on kulud personalile (2000. aastal 65% kogukuludest) ja majandamiskulud (2000. aastal 25% kogukuludest). Kulude jaotusel teatrite lõikes on suurimad erinevused majanduskulude ja muude tegevuskulude kajastamisel, mis on ilmselt seotud teatrite erineva kulude arvestuse korraldusega. Personalikulude osatähtsus teatrite kulude struktuuris kõigub 50-75% vahel. 2000. aastal oli personalikulude osatähtsus teatri kogukuludest suurim Tartu "Vanemuises" (73% kogukuludest) ning väikseim Tallinna Linnateatris (54% kogukuludest).

Riigiteatrite kulutused haldamisele[2] moodustavad keskmiselt 8% teatrite kogukuludest. Kõige enam kulutavad oma hoonete haldamisele Tartu "Vanemuine" (üle 3,3 miljoni krooni), Tallinna Linnateater (üle 2,1 miljoni krooni) ning Eesti Draamateater (üle 2 miljoni krooni). Täpsem ülevaade riigiteatrite hoonete haldamise kuludest 2000. aastal on toodud tabelis 4.

[2] Hoonete halduskulude all on mõeldud maamaksu, kulusid elektrile, küttekulusid, vee ja kanalisatsiooni kulusid ning kulusid hoonete ja territooriumi korrashoiuks.

Tabel 4. **Riigiteatrite hoonete haldamise kulud (tuhandetes kroonides), 2000**

	Kulud hoonetele	**% kogukuludest**
Teater "Vanemuine"	3331,2	7%
Eesti Draamateater	2073,9	7%
Vene Draamateater	1016,6	8%
Eesti Riiklik Nukuteater	428	5%
Tallinna Linnateater	2121,1	12%
Vanalinnastuudio	603	7%
Pärnu "Endla"	853,9	6%
Viljandi "Ugala"	1533,1	13%
Rakvere Teater	830,3	8%
Kokku	**12791,1**	**8%**

Allikas: Eesti Teatrijuhtide Liit (andmed Kultuuriministeeriumiga kooskõlastamata)

Väike- ja erateatrite suurimaks kuluallikaks on samuti palgakulud, mis moodustasid 2000. aastal 50% kogukuludest. Majanduskulude osatähtsus 2000. aasta kogukuludest oli väike- ja erateatritel 27% ja muude tegevuskulude osatähtsus 23%. Ülevaade väike- ja erateatrite kulude jaotusest aastatel 1998-2000 on toodud joonisel 7. Täpsem ülevaade väike- ja erateatrite kuludest teatrite lõikes aastatel 1998-2000 on toodud lisas 12.

Joonis 7. **Väike- ja erateatrite kulude struktuur, 1998-2000**

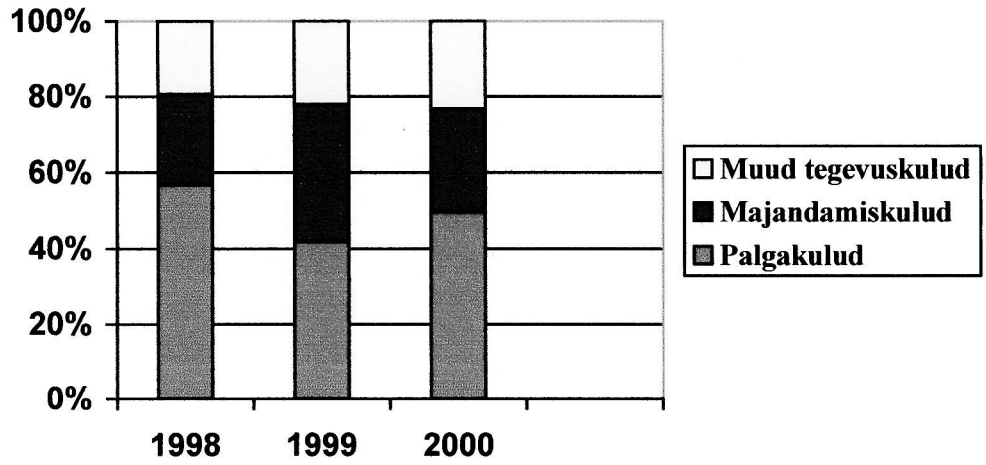

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

4.3. Teater kui tööandja

Personal

Teatrite personal jaguneb järgmistesse ametikohtade põhigruppidesse: juhtkond, maja teenindav personal, lavastust ettevalmistav personal, etendust teenindav personal, publikut teenindav personal ja loominguline personal. Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooperi "Estonia" töötajate koguarv 1998. aastal oli 1849, 1999. aastal 1867 ja 2000. aastal 1786. Ülevaade riigiteatrite töötajate proportsionaalsest jaotusest ametikohtade põhigruppide lõikes on toodud joonisel 8. Täpsem ülevaade riigiteatrite töötajate jaotusest ametikohtade põhigruppide lõikes 1998-2000. aastal on toodud lisas 13.

Joonis 8. **Riigiteatrite personali struktuur ametikohtade põhigruppide lõikes, 1998-2000**

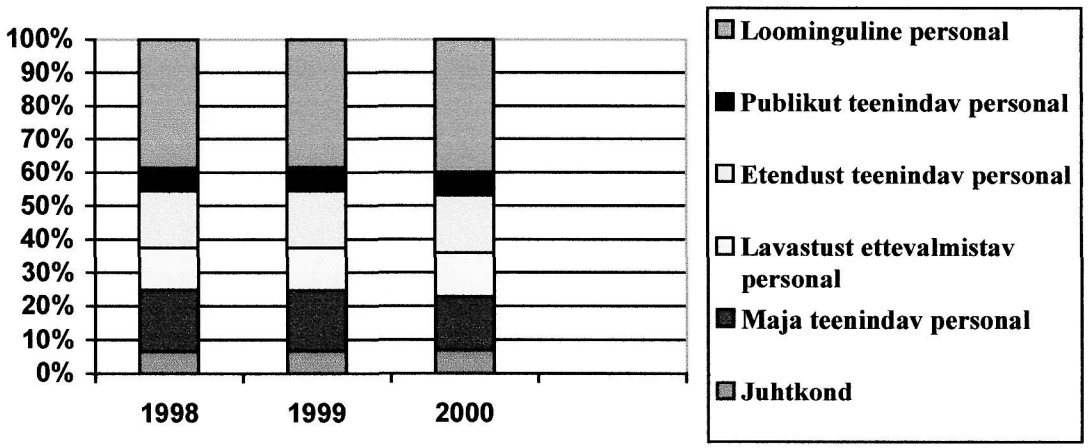

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Kõige suurema osakaalu teatrite personalist moodustab loominguline personal (2000. aastal 40% töötajate koguarvust ehk 714 töötajat). Järgmised olulisemad töötajate grupid teatrites on etendust teenindav personal (2000. aastal 17% töötajate koguarvust ehk 307 töötajat), maja teenindav personal (2000. aastal 16% töötajate koguarvust ehk 285 töötajat) ja lavastust ettevalmistav personal (2000. aastal 13% töötajate koguarvust ehk 234 töötajat). Kõige väiksema osatähtsuse teatrite personalist moodustavad juhtkond (2000. aastal 7% töötajate koguarvust ehk 123 töötajat) ja publikut teenindav personal (2000. aastal 7% töötajate koguarvust ehk 123 töötajat).

Kui võrrelda teatreid omavahel, siis siin on küllalt suured erinevused nii töötajate arvus kui nende jaotuses põhigruppide vahel. Kõige rohkem on töötajaid rahvusooper "Estonias" (2000. aastal 550 töötajat) ja Tartu "Vanemuises" (2000. aastal 411 töötajat). Kõige vähem on töötajaid Vanalinnastuudios (2000. aastal 49 töötajat) ja Eesti Riiklikus Nukuteatris (2000. aastal 65 töötajat). Loomingulise personali osatähtsus töötajate arvust on suurim Tartu

"Vanemuises" (2000. aastal 51% kogu töötajate arvust) ja väikseim Eesti Riiklikus Nukuteatris (2000. aastal 11% kogu töötajate arvust).

Kuna teatrite koosseisud kinnitab etendusasutuse juht, siis on erinevused teatrite töötajate arvu ja ametinimetuste vahel küllalt suured. Nii näiteks oli 1999. aastal Tartu "Vanemuise" koosseisus 16 tuletõrjevalvurit ja 1 tuletõrje valveteenistuse ülem, Eesti Draamateatri koosseisus 9 tuletõrjevalvurit, Pärnu "Endla" koosseisus 3 tuletõrjevalvurit ja 1 tuletõrje valveteenistuse ülem ja Viljandi "Ugala" koosseisus 4 tuletõrjevalvurit. Teistel teatritel tuletõrjevalvureid koosseisus ei ole.

Ülevaade väike- ja erateatrite töötajate jaotusest personali põhigruppide lõikes on toodud joonisel 9. Täpsem ülevaade väike- ja erateatrite personali jaotusest ametikohtade põhigruppide lõikes 1998-2000. aastal on toodud lisas 13.

Joonis 9. **Väike- ja erateatrite personali jaotus ametikohtade põhigruppide lõikes, 1998-2000**

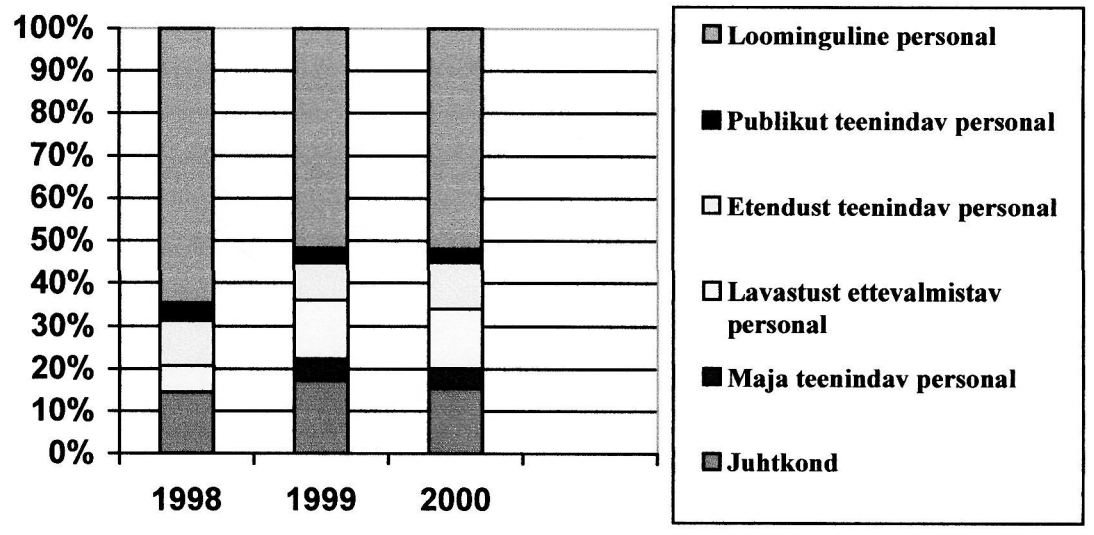

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite töötajatest moodustab kõige suurema osa loominguline personal. 2000. aastal moodustasid loomingulised töötajad 51% kogu väike- ja erateatrite töötajate koguarvust. Erandiks siin on Kuressaare Linnateater, mille koosseisus ei olnud 2000. aastal ühtegi loomingulist töötajat. Olulisemateks väike- ja erateatrite töötajate põhigruppideks on veel juhtkond (2000. aastal 16% töötajate koguarvust) ja lavastust ettevalmistav personal (2000. aastal 14% töötajate koguarvust).

Kui võrrelda riigiteatrite ning väike-ja erateatrite töötajate jaotust personali põhigruppide lõikes, siis suurimad erinevused on seotud just loomingulise personali, juhtkonna ja maja teenindava personaliga. Riigiteatrites oli 2000. aastal loomingulise personali osatähtsus 11% väiksem kui väike- ja erateatrites (vastavalt 40% ja 51%). Samuti oli riigiteatrites väiksem juhtkonna osatähtsus kogu töötajate arvust (riigiteatrites 7% ning väike- ja erateatrites 16%). Samas on riigiteatrites võrreldes väike- ja erateatritega tunduvalt suurem osatähtsus maja teenindaval personalil (vastavalt 16% ja 5%).

Kui vaadata külastajate arvu ühe töötaja kohta, siis väike- ja erateatrid suutsid 2000. aastal üle kolme korra rohkem külastajaid teenindada kui riigiteatrid (vastavalt 1890 ja 611 külastajat ühe töötaja kohta). Täpsem ülevaade külastajate arvust ühe töötaja kohta 1998-2000. aastal on toodud lisas 14.

Kristjan Paas
Tulemusauditi osakonna auditi juht

Olen kontrolliakti kätte saanud 12. septembril 2001. aastal ja sellega tutvunud. Oma seisuskohad aktis toodud järelduste ja ettepanekute kohta esitame 5 tööpäeva jooksul.

Signe Kivi
Kultuuriminister

LISA 1. Teatrite investeerimisvajadused (tuhandetes kroonides), 2001-2004

Teatrid	**Teatrite investeerimisvajadus riigieelarvest aastateks 2001-2004**
Pärnu "Endla"	51 010
Rahvusooper "Estonia"	267 410
VAT Teater	787
Sihtasutus Vanalinna Teatrimaja	41 984
Vanalinnastuudio	5 551
Tartu "Vanemuine"	8 120
Eesti Draamateater	15 207
Vene Draamateater	3 350
Eesti Riiklik Nukuteater	19 347
Rakvere Teater	51 600
Viljandi Draamateater "Ugala"	46 273
Kokku	**510 639**

Allikas: RIP 2001-2004

Lisa 2. Tellitud külastajate arv ja tegelik külastajate arv (tuhandetes), 1998-2001

Teatrid	1998		1999		2000		2001
	Tellitud	**Tegelik**	**Tellitud**	**Tegelik**	**Tellitud**	**Tegelik**	**Tellitud**
Tartu "Vanemuine"	132	120,1	132,1	113,5	141,3	118,5	130
Eesti Draama-teater	126	131,3	126	101,8	125,8	122,5	122
Vene Draama-teater	73	73,3	73	73,1	70,3	70,5	69
Eesti Riiklik Nukuteater	49	46,4	49	53,3	45	54,3	45,7
Tallinna Linnateater	32,9	33,5	37,7	48,3	51	51,8	51
Pärnu "Endla"	80	67,5	79,8	77,2	63,5	67,3	61,5
Viljandi "Ugala"	69	61	68	64,1	70	49,4	67,5
Rakvere Teater	58	55,2	58,6	53,8	52	62,9	55
Vanalinna-stuudio	68	70,7	68	75,9	41,1	61,9	46
Kuressaare Linnateater	-	-	-	3,6	5,0	9,9	13,0
Von Krahli Teater	-	17,3	-	16,6	15,0	13,9	14,6
Teine Tants	-	-	-	-	-	-	1,3
Theatrum	-	3,2	-	3,7	4,5	3,7	4,4
VAT Teater	-	57,5	-	43,7	2,3	36,5	2,2
Jõhvi Tuuleveski	-	14,4	-	15,7	-	17,3	0,8
Jõhvi Lepatriinu	-	-	-	-	-	*	0,4
Narva Ilmarine	-	24,1	-	16,0	3,0	15,1	2,1
Kokku	**704,5**	**794,1**	**711,1**	**764,6**	**682,8**	**731,7**	**658,9**

*Kultuuriministeeriumil puuduvad andmed

Allikas: Kultuuriministeerium

Lisa 3. Maaelanikest külastajad (tuhandetes), 1998-2001

Teatrid	Maa-elanikest külastajad	Maa-elanikest külastajad	Tellitud maaelanikest külastajad	Maa-elanikest külastajad	Tellitud maaelanikest külastajad
	1998	**1999**	**2000**	**2000**	**2001**
Tartu "Vanemuine"	6,5	6,8	8,0	4,8	6,0
Eesti Draamateater	29,2	7,4	16,0	6,7	8,0
Vene Draamateater	7,4	8,0	8,0	7,5	6,5
Eesti Riiklik Nukuteater	8,0	8,0	6,0	11,6	8,0
Tallinna Linnateater	-	3,5	1,0	0,9	1,0
Pärnu "Endla"	10,8	10,2	10,0	12,4	14,5
Viljandi "Ugala"	14,1	17,1	10,0	9,9	14,5
Rakvere Teater	13,1	18,6	14,5	23,6	18,5
Vanalinnastuudio	13,7	18,4	10,0	14,8	8,5
Kokku	**102,8**	**98**	**83,5**	**92,2**	**85,5**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule, Kultuuriministeerium

LISA 4. Lasteetenduste külastajad (tuhandetes), 1998-2001

Teatrid	Laste-etenduste külastajad	Laste-etenduste külastajad	Tellitud laste-etenduste külastajad	Laste-etenduste külastajad	Tellitud laste-etenduste külastajad
	1998	**1999**	**2000**	**2000**	**2001**
Teater "Vanemuine"	22,5	27,5	22,5	21,4	20,5
Eesti Draamateater	9,8	9,9	12,0	10,9	12,0
Vene Draamateater	25,8	21,2	25,0	23,3	25,0
Eesti Riiklik Nukuteater	44,6	52,2	43,0	53,9	43,0
Tallinna Linnateater	5,5	14,5	7,0	18,9	7,0
Pärnu "Endla"	15,9	4,0	14,0	4,4	14,0
Viljandi "Ugala"	26,8	21,0	25,5	20,2	26,0
Rakvere Teater	26,1	21,8	20,0	28,6	20,0
Vanalinnastuudio	-	-	3,7	-	3,7
Kokku	**176,9**	**172,1**	**172,8**	**181,7**	**164,2**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule, Kultuuriministeerium

LISA 5. Külastajate arv riigiteatrites, Tallinna Linnateatris, rahvusooper "Estonias" ning väike- ja erateatrites (tuhandetes), 1998-2000

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	120,1	113,5	118,5
Eesti Draamateater	131,3	101,8	122,5
Vene Draamateater	73,3	73,1	70,5
Eesti Riiklik Nukuteater	46,4	53,3	54,3
Tallinna Linnateater	33,5	48,3	51,8
Pärnu "Endla"	67,5	77,2	67,3
Viljandi "Ugala"	61	64,1	49,4
Rakvere Teater	55,2	53,8	62,9
Vanalinnastuudio	70,7	75,9	61,9
Estonia	127	158,3	140,6
Kokku	**786**	**819,3**	**799,7**
Kuressaare Linnateater	-	3,6	9,9
Von Krahli Teater	17,3	16,6	13,9
Theatrum	3,2	3,7	3,7
VAT Teater	57,5	43,7	36,5
Jõhvi Tuuleveski	14,4	15,7	17,3
Salong-Teater	55,8	21,5	*
Varius	1,2	1,9	1,2
Narva Ilmarine	24,1	16,0	15,1
Kokku	**173,5**	**122,7**	**97,6**

* Kultuuriministeeriumil andmed puuduvad

Allikas: Kultuuriministeerium

LISA 6. Etenduste arv, 1998-2000

Riigiteatrite etenduste arv, 1998-2000

Teatrid	1998	1999	2000
Tartu "Vanemuine"	484	464	457
s.h. külalisetendused	55	54	70
Eesti Draamateater	563	496	559
s.h. külalisetendused	92	33	33
Vene Draamateater	274	278	263
s.h. külalisetendused	59	47	39
Eesti Riiklik Nukuteater	342	377	638
s.h. külalisetendused	100	126	117
Tallinna Linnateater	299	373	349
s.h. külalisetendused	13	22	34
Teater "Vanalinnastuudio"	252	276	253
s.h. külalisetendused	91	119	102
Pärnu "Endla"	315	288	272
s.h. külalisetendused	88	63	61
Viljandi "Ugala"	280	301	275
s.h. külalisetendused	86	100	94
Rakvere Teater	233	224	267
s.h. külalisetendused	107	160	145
Estonia	386	378	378
s.h. külalisetendused	179	160	145
Kokku	**3428**	**3455**	**3711**
s.h. külalisetendused	**870**	**830**	**836**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite etenduste arv, 1998-2000

Teatrid	1998	1999	2000
Von Krahli Teater	90	137	142
Kuressaare Linnateater	-	29	82
Ilmarine	150	147	150
Lepatriinu	153	185	166
Tuuleveski	122	130	152
VAT Teater	268	236	216
Kokku	**783**	**864**	**908**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

LISA 7. Uusetenduste arv, 1998-2000

Teatrite uusetenduste arv, 1998-2000

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	13	16	17
Eesti Draamateater	15	13	14
Vene Draamateater	9	8	8
Eesti Riiklik Nukuteater	7	8	7
Tallinna Linnateater	7	7	5
Teater "Vanalinnastuudio"	6	7	7
Pärnu "Endla"	10	12	11
Viljandi "Ugala"	14	13	12
Rakvere Teater	8	9	9
Estonia	8	12	9
Kokku riigiteatrites	**97**	**105**	**99**
Von Krahli Teater	4	8	4
Kuressaare Linnateater	0	3	6
Ilmarine	4	3	3
Lepatriinu	3	3	3
Tuuleveski	-	-	-
VAT Teater	3	3	7
Kokku väike- ja erateatrites	**14**	**20**	**23**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

LISA 8. Teatrite tulud (tuhandetes kroonides), 1998-2000

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" tulud 1998. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Riiklik toetus	32453,2	11132	6559,7	4438,5	5724,6	3468	6673,9	7107	4297,8	39230,3	**121085**
Muud riigieelarvelised toetused	1936,6	500,7	1218,5	2004	0	358,6	0	1447,9	2610,9	15000	**25077,2**
Toetus kohalikust eelarvest	844,2	81,7	0	0	22706,7	0	0	36	0	0	**23668,6**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	1111,6	2076,2	7,1	43,6	0	286,4	1781,7	432,5	852,6	2129,9	**8721,6**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	4284,1	7302,9	2104,8	1046,3	2753,8	3112,7	1847,3	2058,5	1904,4	8533,33	**34948,13**
Annetused, sponsortulud	506,3	510	214,3	390,4	775,8	0	62,5	63,1	0	9585,77	**12108,17**
Muud tulud	2,1	0	24,8	0	349,7	0	300,5	0	0	0	**677,1**
Kokku	**41138,1**	**21603,5**	**10129,2**	**7922,8**	**32310,6**	**7225,7**	**10665,9**	**11145**	**9665,7**	**74479,3**	**226285,8**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" tulud 1999. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Riiklik toetus	37532,8	13962,3	7743,6	5233,129	7840,9	4194,4	7666,4	7710	5186,5	50768,2	**147838,2**
Muud riigieelarvelised toetused	1674,6	650,3	594,2	1737,72	0	4221,1	0	1186,4	1765,2	6650	**18479,52**
Toetus kohalikust eelarvest	557,4	14	0	0	7129	0	0	0	0	0	**7700,4**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	1326,6	2626,5	95,1	170,705	3983,1	239,4	1607	300,9	813,5	2355,11	**13517,92**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	4259,9	6996,1	2122,6	1106,15	376,5	3595,3	3631,4	2011,2	1997	9917,07	**36013,22**
Annetused, sponsortulud	747,3	225,5	225	227,5	358,5	0	0	9,8	0	2886,55	**4680,15**
Muud tulud	14,2	9,8	693,1	0	0	0	675,7	0	0	0	**1392,8**
Kokku	**46112,8**	**24484,5**	**11473,6**	**8475,204**	**19688**	**12250,2**	**13580,5**	**11218,3**	**9762,2**	**72576,9**	**229622,2**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" tulud 2000. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Riiklik toetus	35935	14891,4	7690	5480	7260	4387,2	7794,7	7710	5890	50804,1	**147842,4**
Muud riigieelarvelised toetused	1264,3	103,6	826,2	1678	0	1000	0	1186,4	1085,5	5000	**12144**
Toetus kohalikust eelarvest	254	0	0	0	4888	0	0	0	0	0	**5300,5**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	1122,8	2559,7	158,5	262,9	0	256,3	1878	300,9	1032,3	2759,2	**12793,6**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	5467,2	10176,1	2621,5	1331,8	4283,6	3737,9	3097,9	2011, 2	2454,6	11312,6	**43996,8**
Annetused, sponsortulud	492,8	298	123,9	227,9	3648,6	0	214,6	9,8	0	1172,64	**6788,44**
Muud tulud	14,7	48,1	724,1	0	438,8	37	269,6		1044,4	0	**1852,6**
Kokku	**44550,8**	**28076,9**	**12144,2**	**8980,6**	**20519**	**9418,4**	**13254,8**	**11218,3**	**11506,8**	**71048,5**	**230718,3**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite tulud 1998. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Riiklik toetus	500	0	155	0	150	115	**920**
Muud riigieelarvelised toetused (sh investeeringud)	59,8	0	37	10	0	189	**295,8**
Toetus kohalikust eelarvest	100	0	146	54,3	50	50	**400,3**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	140,97	0	0	0	0	0	**140,97**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	485,2	0	198	50,65	183	239	**1155,85**
Annetused, sponsortulud	-	0	15	0	13	527	**555**
Muud tulud	175	0	0	0	10	0	**185**
Kokku	**1461**	**0**	**551,0**	**168,7**	**406**	**1120**	**3652,92**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite tulud 1999. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	Kokku
Riiklik toetus	600	420	195	0	120	115	**1450**
Muud riigieelarvelised toetused (sh investeeringud)	150,8	66	28	30	0	163	**437,8**
Toetus kohalikust eelarvest	100	229	163,8	55,5	40	167	**755,3**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	473,9	86	0	0	0	0	**559,9**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	627,9	101	105,1	83,2	213	656	**1786,2**
Annetused, sponsortulud	20	0	0	0	4,5	531	**555,5**
Muud tulud	664,1	0	0	0	8,5	0	**672,6**
Kokku	**2636,7**	**902**	**491,9**	**168,7**	**386**	**1632**	**6217,3**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite tulud 2000. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Riiklik toetus	1500	811	310	0	0	230	**2851**
Muud riigieelarvelised toetused (sh investeeringud)	200	130	10	10	32	108	**490**
Toetus kohalikust eelarvest	50	602	260,6	43	36	574	**1565,6**
Põhitegevusega kaasnevast majandustegevusest saadav tulu	366,9	203	0	0	0	0	**569,9**
Pääsmetemüügist laekuv tulu	657,2	409	169,9	74	228	653	**2191,1**
Annetused, sponsortulud	0	1425	0	0	3	470	**1898**
Muud tulud	874,2	0	1,7	0	7	0	**882,9**
Kokku	**3648,3**	**3580**	**752,2**	**127**	**306**	**2035**	**10448,5**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

LISA 9. Riiklik toetus ühe töötaja kohta (tuhandetes kroonides), 1998-2000

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	70,70	82,13	87,43
Eesti Draamateater	55,94	71,97	81,82
Vene Draamateater	52,06	58,22	61,52
Eesti Riiklik Nukuteater	68,28	79,29	85,62
Tallinna Linnateater	52,52	67,02	64,82
Vanalinnastuudio	70,77	80,66	73,12
Pärnu "Endla"	63,56	79,03	80,36
Viljandi "Ugala"	57,31	62,18	69,46
Rakvere Teater	54,40	64,83	79,59
Estonia	73,46	92,81	92,37
Riigiteatrite keskmine	**65,49**	**79,18**	**82,78**
Von Krahli Teater	45,45	54,54	93,75
Kuressaare Linnateater	-	35	62,38
Ilmarine	11,07	15	23,85
Tuuleveski	12,5	12	-
VAT Teater	14,37	14,37	32,86
Erateatrite keskmine	**20,44**	**26,85**	**58,18**

Allikas: Riigikontroll

LISA 10. Riiklik toetus uusetenduse kohta (tuhandetes kroonides), 1998-2000

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	2496,4	2345,8	2113,8
Eesti Draamateater	742,1	1074	1063,7
Vene Draamateater	728,9	967,9	961,3
Eesti Riiklik Nukuteater	634,1	654,1	782,9
Tallinna Linnateater	817,8	1120,1	1452
Vanalinnastuudio	578	599,2	626,7
Pärnu "Endla"	667,4	638,9	708,6
Viljandi "Ugala"	507,6	593,1	642,5
Rakvere Teater	537,2	576,3	654,4
Estonia	4903,8	4230,7	5644,9
Riigiteatrite keskmine	**1248,3**	**1407,983**	**1493,4**
Von Krahli Teater	125	75	375
Kuressaare Linnateater	-	140	135,17
Ilmarine	38,75	65	103,33
Tuuleveski	-	-	-
VAT Teater	38,33	38,33	32,86
Erateatrite keskmine	**70**	**78,23**	**142,55**

Allikas: Riigikontroll

LISA 11. Riiklik toetus etenduse kohta (tuhandetes kroonides), 1998-2000

Teatrid	**1998**	**1999**	**2000**
Tartu Vanemuine	67,05	80,89	78,63
Eesti Draamateater	19,77	28,15	26,64
Vene Draamateater	23,94	27,85	29,24
Eesti Riiklik Nukuteater	12,98	13,88	8,59
Tallinna Linnateater	19,15	21,02	20,80
Vanalinnastuudio	13,76	15,20	17,34
Pärnu "Endla"	21,19	26,62	28,66
Viljandi "Ugala"	25,38	25,61	28,04
Rakvere Teater	18,44	23,15	22,06
Estonia	101,63	134,31	134,40
Riigiteatrite keskmine	**35,32**	**42,79**	**39,84**
Von Krahli Teater	5,55	4,38	10,56
Kuressaare Linnateater	-	14,48	9,89
Ilmarine	1,03	1,33	2,07
Tuuleveski	1,30	0,92	-
VAT Teater	0,43	0,49	1,06
Erateatrite keskmine	**1,46**	**2,13**	**4,83**

Allikas: Riigikontroll

LISA 12. Teatrite kulud (tuhandetes kroonides), 1998-2000

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" kulud 1998. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Personalikulud	28739,8	13699	6916,7	4424	7517,7	4443,2	6302,8	7722,5	4519,3	38850,6	**123135,6**
Majandamiskulud	12625,4	4974,6	4017,1	2507,9	23835,7	2435,6	3459,1	3285,8	3115,8	13938,2	**74195,2**
Muud tegevuskulud	0	3131,6	6,7	384,3	1052,5	1138,6	0	150,2	250,1	21587	**27701**
Kokku	**41365,2**	**21805,2**	**10940,5**	**7316,2**	**32405,9**	**8017,4**	**9761,9**	**11158,5**	**7885,2**	**74375,8**	**225031,8**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" kulud 1999. aastal

	Teater "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Personalikulud	32687,8	15707,7	7398,5	4936,3	9371,9	5358,5	7923,2	8351,7	5465,4	45486,4	**142687,4**
Majandamiskulud	14167,5	5574,3	2042,3	2591,3	3943	2554	4688	4229,8	2855,9	14275,7	**56921,8**
Muud tegevuskulud	0	7122,2	1279,3	413,3	4161,1	706,6	77,2	161,7	320,6	9421	**23663**
Kokku	**46855,3**	**28404,2**	**10720,1**	**7940,9**	**17476**	**8619,1**	**12688,4**	**12743,2**	**8641,9**	**69183,1**	**223272,2**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" kulud 2000. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Personalikulud	32802,4	16526	7820,1	5551,2	9425	5380,4	8285,4	8167,6	6031,6	50275,5	**150265,2**
Majandamiskulud	11913,9	6118,1	2335,7	2629,8	3943,9	2454,3	5179,3	3049,2	2784,6	15851,2	**56260**
Muud tegevuskulud	606,3	5500,3	1840,9	711,3	4010,3	1088	338	177,8	2072,1	6160	**22505**
Kokku	**45322,6**	**28144,4**	**11996,7**	**8892,3**	**17379,2**	**8922,7**	**13802,7**	**11394,6**	**10888,3**	**72286,7**	**229030,2**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite kulud 1998. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Palgakulud	890,5	0	291	47,7	281	520	**2030,2**
Majandamiskulud	175	0	104,5	5,3	23	540	**847,8**
Muud tegevuskulud	394,5	0	183,5	46,6	67	0	**691,6**
Kokku	**1460**	**0**	**579**	**99,6**	**371**	**1060**	**3569,6**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite kulud 1999. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Palgakulud	898,5	609	378,7	73	115	480	**2554,2**
Majandamiskulud	664,1	469	100,5	49,4	54	864	**2201**
Muud tegevuskulud	1072,2	0	66,2	61,5	148	0	**1347,9**
Kokku	**2634,8**	**1078**	**545,4**	**183,9**	**317**	**1344**	**6103,1**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite kulud 2000. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Palgakulud	1652,1	1382	558,2	71,1	115	884	**4662,4**
Majandamiskulud	874	1077	91	6,8	54	459	**2561,8**
Muud tegevuskulud	1120	0	103	45,6	148	771	**2187,6**
Kokku	**3646,1**	**2459**	**752,2**	**123,5**	**317**	**2114**	**9411,8**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

LISA 13. Teatrite personal, 1998-2000

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" personal 1998. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Juhtkond	22	9	10	8	8	6	4	12	4	35	**118**
Maja teenindav personal	82	58	29	16	25	1	23	28	21	58	**341**
Lavastust ettevalmistav personal	35	14	10	16	16	5	11	14	8	104	**233**
Etendust teenindav personal	74	42	22	18	22	16	14	21	14	70	**313**
Publikut teenindav personal	26	17	10	0	8	3	16	7	11	31	**129**
Loominguline personal	220	59	45	7	30	18	37	42	21	236	**715**
Kokku	**459**	**199**	**126**	**65**	**109**	**49**	**105**	**124**	**79**	**534**	**1849**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" personal 1999. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinnast uudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Juhtkond	22	11	11	5	7	7	4	12	9	35	**123**
Maja teenindav personal	82	54	29	19	28	1	24	28	17	56	**338**
Lavastust ettevalmistav personal	35	14	11	18	15	6	12	14	8	106	**239**
Etendust teenindav personal	74	41	25	17	25	16	14	21	14	68	**315**
Publikut teenindav personal	26	18	10	0	11	3	12	7	11	35	**133**
Loominguline personal	218	56	47	7	31	19	31	42	21	247	**719**
Kokku	457	194	133	66	117	52	97	124	80	547	1867

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Riigiteatrite, Tallinna Linnateatri ja rahvusooper "Estonia" personal 2000. aastal

	Tartu "Vanemuine"	Eesti Draamateater	Vene Draamateater	Eesti Riiklik Nukuteater	Tallinna Linnateater	Vanalinna-stuudio	Pärnu "Endla"	Viljandi "Ugala"	Rakvere Teater	Estonia	**Kokku**
Juhtkond	22	12	10	6	7	7	4	9	8	38	**123**
Maja teenindav personal	61	41	28	18	28	2	22	20	10	55	**285**
Lavastust ettevalmistav personal	33	14	10	16	11	7	12	12	9	110	**234**
Etendust teenindav personal	65	42	20	17	25	19	14	21	14	70	**307**
Publikut teenindav personal	22	17	10	0	10	5	12	7	11	29	**123**
Loominguline personal	208	56	47	7	31	20	33	42	22	248	**714**
Kokku	**411**	**182**	**125**	**64**	**112**	**60**	**97**	**111**	**74**	**550**	**1786**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike-ja erateatrite personal 1998. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Juhtkond	2	0	3	1	1	0	**7**
Maja teenindav personal	0	0	0	0	0	0	**0**
Lavastust ettevalmistav personal	2	0	0	0	1	0	**3**
Etendust teenindav personal	2	0	0	0	2	1	**5**
Publikut teenindav personal	1	0	0	0	0	1	**2**
Loominguline personal	4	0	11	2	8	6	**31**
Kokku	**11**	**0**	**14**	**3**	**12**	**8**	**48**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite personal 1999. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Juhtkond	2	3	3	1	1	0	**10**
Maja teenindav personal	0	3	0	0	0	0	**3**
Lavastust ettevalmistav personal	1	6	0	0	1	0	**8**
Etendust teenindav personal	2	0	0	0	2	1	**5**
Publikut teenindav personal	1	0	0	0	0	1	**2**
Loominguline personal	5	0	10	3	6	6	**30**
Kokku	**11**	**12**	**13**	**4**	**10**	**8**	**58**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

Väike- ja erateatrite personal 2000. aastal

	Von Krahli Teater	Kuressaare Linnateater	Ilmarine	Lepatriinu	Tuuleveski	VAT Teater	**Kokku**
Juhtkond	2	3	3	1	1	0	**10**
Maja teenindav personal	0	3	0	0	0	0	**3**
Lavastust ettevalmistav personal	1	7	0	0	1	0	**9**
Etendust teenindav personal	4	0	0	0	2	1	**7**
Publikut teenindav personal	1	0	0	0	0	1	**2**
Loominguline personal	8	0	10	2,5	8	5	**33,5**
Kokku	**16**	**13**	**13**	**3,5**	**12**	**7**	**64,5**

Allikas: Teatrite vastused Riigikontrolli teabepäringule

LISA 14. Külastajaid ühe töötaja kohta, 1998-2000

	1998	**1999**	**2000**
Tartu "Vanemuine"	261,7	248,4	288,3
Eesti Draamateater	659,8	524,7	673,1
Vene Draamateater	581,7	549,6	564,0
Eesti Riiklik Nukuteater	713,8	807,6	848,4
Tallinna Linnateater	307,3	412,8	462,5
Vanalinnastuudio	1442,9	1459,6	1031,7
Pärnu "Endla"	642,9	795,9	693,8
Viljandi "Ugala"	491,9	516,9	445,0
Rakvere Teater	698,7	672,5	850,0
Estonia	237,8	289,4	255,6
Riigiteatrite keskmine	**603,9**	**627,7**	**611,2**
Von Krahli Teater	1572,7	1509,1	868,8
Kuressaare Linnateater	0	300,0	761,5
Ilmarine	1721,4	1230,8	1161,5
Tuuleveski	1200	1570,0	1441,7
VAT Teater	7187,5	5462,5	5214,3
Erateatrite keskmine	**2920,4**	**2014,5**	**1889,6**

Allikas: Riigikontroll

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr. Rein Harjo
Riigikontrolli tulemusauditi osakonna juht
peakontrolöri ülesannetes

Meie: 17.09.2001 nr 2-4/3556
Teie: 10.09.2001 nr 12-11/2786

Austatud hr. Rein Harjo

Kultuuriministeerium tänab Riigikontrolli ettepanekute eest Eesti teatrite rahastamispoliitika korrastamiseks.

Samas ei ole meil võimalik nõustuda Teie väitega, et teatrite rahastamise korraldamises valitseb ebaselgus. Ministeeriumi hinnangul ei ole otstarbekas muuta praegust finantseerimisskeemi, mis põhineb külastaja toetamisel. Oleme alles ühe uue süsteemi juurutamise staadiumis ja ilmselgelt ennatlik oleks teha praegu mingeid kaugeleulatuvaid järeldusi.

Kultuurielu korraldamisel ei ole lubatud teha kiireid ja väga järske muutusi. See on ka põhjus, miks uus finantseerimismudel ei ole tänaseks täielikult ellu rakendunud. Teatrite tegevuse hindamise aluseks olevad kriteeriumid – publiku hulk ja etenduste arv – sõltuvad oluliselt teatrite juhtimise ning majandamise üldisest tasemest. 2002. aasta jooksul lõpevad töölepingud kahe teatri juhtidega, hetkel on käimas konkurss Vene Draamateatri uue direktori leidmiseks. Käimas on protsessid teatrite sihtasutuste moodustamiseks. Ministeerium loodab 2002. aasta lõpuks nimetatud protsesside tulemusena suurendada teatrijuhtide vastutuse määra ning kujundada välja üheselt arusaadavad kriteeriumid, mille alusel hinnata teatrite töö tulemuslikkust ning seeläbi muuta üheselt mõistetavaks ka toetuste määramise põhimõtted.

Kultuuriministeerium leiab, et ühtse teatripoliitika väljatöötamise aluseks saavad olema juba tegutsevate teatrite reaalsed ja majanduslikult tasakaalustatud arengukavad ning analüüs teatri kui teenuse vajalikkusest ja perspektiivikusest regiooniti. Ministeerium on seadnud eesmärgiks 2001. aasta jooksul viia lõpule töö teatrite arengukavade koostamisel, 2002. aasta märtsiks peab valmima põhjalik teatripersonali analüüs ning koolitusvajaduse prognoos lähiaastateks.

Lugupidamisega

Margus Allikmaa
kantsler

RIIGIKONTROLL
18.09.2001 2835/12-11/2786

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052031022008
Eesti Ühispank
kood 401